

## บทบรรณาธิการ

หนังสือรวมคำบรรยายเล่มนี้เป็นเล่มที่ ๑ ของภาคสอง สมัยที่ ๖๗ ซึ่งเป็นการเรียบเรียงคำบรรยายจากอาจารย์ผู้สอนภาคปกติ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาที่ไม่มีโอกาสมาฟังการบรรยาย นอกจากนี้ยังเป็นสื่อกลางในการแจ้งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ตลอดจนการนำเสนอปัญหาข้อกฎหมายจากคำพิพากษาฎีกาต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา นักศึกษาที่มุ่งหมายจะสอบได้เป็นเนติบัณฑิต ไม่ควรที่จะเก็งหรือคาดเดาข้อสอบ ซึ่งมีใช้การศึกษากฎหมายที่ถูกต้องในระดับเนติบัณฑิต

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ได้ทำการสอบข้อเขียนความรู้ชั้นเนติบัณฑิตภาคหนึ่ง สมัยที่ ๖๗ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ ไปแล้วนั้น ปรากฏว่า

๑. กลุ่มกฎหมายอาญา มีผู้เข้าสอบจำนวน ๑๑,๐๗๐ คน มีผู้สอบได้จำนวน ๒,๑๓๐ คน (คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๒๔)

ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด ชื่อ นางสาวจิรัชญา แก้วจงประสิทธิ์ สำเร็จการศึกษานิติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง สอบได้ ๘๐ คะแนน

๒. กลุ่มกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีผู้เข้าสอบจำนวน ๘,๕๒๓ คน มีผู้สอบได้จำนวน ๑,๐๔๐ คน (คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๒๐)

ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด ชื่อ นายจิรฤต ปฏิกริษฐ์ สำเร็จการศึกษานิติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สอบได้ ๗๗ คะแนน

๓. ผู้สอบได้ทั้งสองกลุ่มวิชา คือ กลุ่มกฎหมายอาญาและกลุ่มกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จำนวน ๔๐๗ คน ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด ชื่อ นายศตพัฒน์ แขกเพ็ง กลุ่มกฎหมายอาญา สอบได้ ๗๔ คะแนน กลุ่มกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สอบได้ ๗๖ คะแนน รวมได้ ๑๕๐ คะแนน สำเร็จการศึกษานิติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำถาม ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ถอดถอน จ. ออกจากการเป็นผู้จัดการมรดกและแต่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกแทนโดยอ้างว่า ผู้จัดการมรดกที่ศาลแต่งตั้งนำพินัยกรรมซึ่งเป็นโมฆะแล้วมาอ้างต่อศาลเพื่อให้แต่งตั้งเป็นผู้จัดการมรดก คดีอยู่ระหว่างพิจารณา ผู้ร้องเป็นโจทก์ฟ้อง จ. ขอให้พิพากษาว่า พินัยกรรมเป็นโมฆะและให้แบ่งที่ดินมรดกจะเป็นฟ้องซ้อนหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๔๗๕/๒๕๕๖ หลังจากศาลจังหวัดสิดิว (ปากช่อง) มีคำสั่งแต่งตั้งจำเลยเป็นผู้จัดการมรดกตามพินัยกรรมในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๒๐๗/๒๕๕๓ แล้ว โจทก์ทั้งสองยื่นคำร้องในคดีดังกล่าว ขอให้ถอนจำเลยออกจาก การเป็นผู้จัดการมรดก และแต่งตั้งโจทก์ทั้งสองเป็นผู้จัดการมรดกแทน โดยอ้างว่า จำเลยนำพินัยกรรมฉบับแรก (ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๓) ซึ่งเป็นโมฆะแล้ว เพราะถูกเพิกถอนโดยพินัยกรรมฉบับหลัง มาอ้างต่อศาลเพื่อแต่งตั้งให้จำเลยเป็น ผู้จัดการมรดก อันมีพฤติกรรมไม่สุจริตและเท่ากับจำเลยสละสิทธิตามพินัยกรรมฉบับ หลังสุด (ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๓๖) และพินัยกรรมทุกฉบับสิ้นผลบังคับแล้วเพราะ ล่วงเลยกำหนดระยะเวลาตามกฎหมาย คำร้องของโจทก์ทั้งสองในคดีดังกล่าวเป็นการ เสนอข้อหาต่อศาล จึงถือได้ว่าเป็นคำฟ้อง คำคัดค้านของจำเลยจึงเป็นคำให้การ แม้คดีดังกล่าวจะมีประเด็นข้อพิพาทว่า ใครสมควรเป็นผู้จัดการมรดก แต่การที่ศาล จังหวัดสิดิวจะมีคำสั่งถอนจำเลยออกจากกรเป็นผู้จัดการมรดก หรือแต่งตั้งผู้จัดการ มรดกคนใหม่หรือไม่นั้น ศาลในคดีดังกล่าวก็ต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่า พินัยกรรมฉบับลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๓ ที่ผู้ตายระบุตั้งให้จำเลยเป็นผู้จัดการ มรดกนั้นเป็นโมฆะหรือสิ้นผลบังคับแล้วตามที่โจทก์ทั้งสองกล่าวอ้างหรือไม่ คดีนี้ โจทก์ ทั้งสองยื่นฟ้องจำเลยโดยอ้างเหตุทำนองเดียวกันกับคดีดังกล่าวว่า จำเลยใช้ พินัยกรรมที่ถูกเพิกถอนโดยพินัยกรรมฉบับหลังแล้วยื่นต่อศาลขอให้แต่งตั้งจำเลย เป็นผู้จัดการมรดกตามพินัยกรรมดังกล่าว ถือว่าจำเลยมีเจตนาไม่สุจริต ขอให้ พิพากษาว่าพินัยกรรมดังกล่าวเป็นโมฆะ และให้แบ่งที่ดินมรดกแก่โจทก์ทั้งสอง แม้โจทก์ทั้งสองในคดีนี้จะมีคำขอให้แบ่งทรัพย์สินมรดกให้แก่โจทก์ทั้งสองด้วย แต่ศาลชั้นต้น ก็จะต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่า พินัยกรรมที่จำเลยอ้างเป็นโมฆะหรือสิ้นผลบังคับ แล้วหรือไม่ ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเช่นเดียวกับคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๒๐๗/๒๕๕๓ ของศาลจังหวัดสิดิว เมื่อคดีดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้นด้วยกันและมี ประเด็นจะต้องวินิจฉัยในเรื่องเดียวกับคดีนี้ ฟ้องคดีนี้ของโจทก์ทั้งสองจึงเป็นฟ้องซ้อน กับคดีดังกล่าว ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๗๓ วรรคสอง (๑)

คำถาม บุคคลภายนอกยินยอมให้ทรัพย์สินของตนเป็นประกันการชำระหนี้ของ จำเลยไว้แก่โจทก์ และศาลพิพากษายอม ภายหลังจะยื่นฟ้องขอให้ศาลพิพากษาว่า

สัญญาประนีประนอมยอมความเป็นโมฆะและเพิกถอนสัญญาประนีประนอมยอมความ นั้น ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

**คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๒๒๗/๒๕๕๖** โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ ๑ ยื่นฟ้องจำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๓ ขอให้บังคับชำระหนี้ ต่อมามีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันและตามสัญญาดังกล่าวโจทก์ได้วางหลักทรัพย์ต่อจำเลยที่ ๑ ให้ยึดถือไว้เป็นประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๓ ศาลพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความเป็นคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๗๗๘/๒๕๕๔ ของศาลชั้นต้น ภายหลังจากจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ผิดนัดชำระหนี้จำเลยที่ ๑ จะบังคับคดีแก่โจทก์ แต่โจทก์เห็นว่าสัญญาประนีประนอมยอมความขัดต่อกฎหมาย เนื่องจากโจทก์วางหลักทรัพย์ประกันหนี้หน่วยงานของรัฐไม่ได้ สภาพแห่งหนี้ไม่เปิดช่อง โจทก์ไม่ใช่ผู้ค้ำประกัน จำเลยที่ ๑ ใช้สิทธิไม่สุจริต ทั้งที่รู้ว่าสัญญาประนีประนอมยอมความขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนเป็นโมฆะไม่ผูกพันโจทก์ ขอให้พิพากษาว่า สัญญาประนีประนอมยอมความเป็นโมฆะ และเพิกถอนสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องคดีนี้หรือไม่ โดยโจทก์ฎีกาว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องคดีนี้ เนื่องจากโจทก์ไม่ใช่คู่ความและผู้ค้ำประกันในคดีหมายเลขแดงที่ ๗๗๘/๒๕๕๔ ของศาลชั้นต้น คำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความในคดีดังกล่าวจึงไม่ผูกพันโจทก์ให้ต้องปฏิบัติตามนั้น เห็นว่า แม้โจทก์ไม่ได้ถูกฟ้องเป็นคู่ความในคดีดังกล่าวแต่เมื่อโจทก์ยินยอมใช้รถแทรกเตอร์ ๒ คัน ของตนเป็นประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ที่มีต่อจำเลยที่ ๑ ด้วยการตกลงนำหลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของรถแทรกเตอร์ดังกล่าวให้จำเลยที่ ๑ ยึดถือไว้และลงลายมือชื่อยืนยันการตกลงไว้ในสัญญาประนีประนอมยอมความด้วยและศาลได้พิพากษาไปตามนั้น ผลแห่งสัญญาประนีประนอมยอมความจึงผูกพันโจทก์ให้ต้องปฏิบัติตาม และต้องถือว่าโจทก์เป็นผู้มีส่วนได้เสียซึ่งมีสิทธิตามกฎหมายที่จะโต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาหรือการบังคับคดีตามคำพิพากษาได้เมื่อโจทก์เห็นว่า การบังคับคดีตามคำพิพากษาดังกล่าวตามสัญญาประนีประนอมนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการบังคับคดีตามสัญญาประนีประนอมยอมความในคดีเดิม โจทก์ชอบที่จะขอให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีเดิมตามประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความแพ่ง มาตรา ๗ (๒) ประกอบมาตรา ๓๐๒ วรรคหนึ่ง โจทก์จะยกข้ออ้างนี้ขึ้นฟ้องเป็นคดีใหม่หาได้ไม่ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

คำถาม โจทก์ยื่นฟ้องต่อศาลที่จำเลยมีที่อยู่ในเขตอำนาจ มิได้ยื่นฟ้องต่อศาลที่ความผิดเกิด ดังนี้ ศาลที่จำเลยมีที่อยู่ในเขตอำนาจต้องรับชำระคดีที่โจทก์ฟ้องหรือไม่

ศาลอาญารับฟ้องของโจทก์ไว้จนได้สวนมูลฟ้องเสร็จถือว่าได้ใช้ดุลพินิจรับคดีของโจทก์ไว้ชำระแล้ว ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๖ วรรคสาม แล้วหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

**คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๔๖๔/๒๕๕๖** ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒ (๑) มิได้บัญญัติให้ศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลท้องถิ่นที่จำเลยที่ ๑ มีที่อยู่ในเขตอำนาจต้องรับชำระคดีที่โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสอง เมื่อความผิดคดีนี้มีได้เกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลชั้นต้น โจทก์จะฟ้องจำเลยทั้งสองต่อศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลท้องถิ่นที่จำเลยที่ ๑ มีที่อยู่ในเขตอำนาจไม่ได้

ศาลชั้นต้นรับฟ้องของโจทก์ไว้จนได้สวนมูลฟ้องเสร็จ ยังถือไม่ได้ว่าศาลชั้นต้นได้ใช้ดุลพินิจรับคดีของโจทก์ไว้ชำระแล้ว เมื่อตามฟ้องของโจทก์ระบุว่าเหตุเกิดในเขตอำนาจของศาลชั้นต้น ย่อมไม่มีเหตุที่ศาลชั้นต้นจะต้องยกฟ้องโจทก์ตั้งแต่ชั้นตรวจฟ้อง การที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษายกฟ้องโจทก์หลังจากได้สวนมูลฟ้องเสร็จโดยเหตุความผิดคดีนี้มีได้เกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลชั้นต้น จึงเป็นการที่ศาลชั้นต้นใช้ดุลพินิจสั่งตามอำนาจที่มีอยู่

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์  
บรรณาธิการ